

การศึกษาเอกลักษณ์ลวดลายเบญจรงค์เพื่อออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์

ต.ดอนไถ่ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

The uniqueness of Benjarong pattern to development. Souvenir products

Don kai dee in Samut Sakhon

ศิริพันธ์ มิ่งขวัญ พิมพ์จุฬา พิภูลทอง มยุรี เรืองสมบัติ และอุทัยวรรณ ประสงค์เงิน

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บทคัดย่อ

การศึกษาเอกลักษณ์ลวดลายเบญจรงค์เพื่อออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ ต.ดอนไถ่ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาเอกลักษณ์ของลวดลายเบญจรงค์ เพื่อศึกษาผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึก 3) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าของที่ระลึก 4) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ ต.ดอนไถ่ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่าการศึกษาเอกลักษณ์ลวดลายเบญจรงค์เพื่อออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ดึงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ลำดับที่1 ได้แก่ รูปแบบที่5 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.37$) กลุ่มผู้บริโภคมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านการใช้งาน ($\bar{x} = 4.36$) ด้านการตลาด ($\bar{x} = 4.28$) ข้อเสนอแนะด้านการออกแบบหลังจากได้รับการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญแล้วนั้น ผู้วิจัยได้ผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ผลิตและจำหน่าย ในการใช้งานพบว่าสามารถใช้งานได้สะดวก และได้ผลิตภัณฑ์ที่ระลึกที่ได้รูปแบบที่แตกต่างไปจากเดิมเพื่อเพิ่มช่องทางในการเลือกซื้อสินค้าที่เป็นตัวแทนด้านการจดจำ และระลึกถึง ในที่นี้หากมีการนำงานวิจัยฉบับนี้ไปพัฒนาต่อยอดแนวคิดด้านอื่นๆเช่น การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ก็จะเป็นช่องทางในการจัดจำหน่ายและเพิ่มรายได้ให้กับผู้ประกอบการและผู้จำหน่ายสินค้าของที่ระลึก ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อ การศึกษาเอกลักษณ์ลวดลายเบญจรงค์เพื่อออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาครนี้ผู้วิจัยขอเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป ดังนี้ ในการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ควรมีการศึกษาในเรื่องของการทำโครงสร้างของผลิตภัณฑ์การออกแบบให้มีความหลากหลายมากเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสวยงามมากขึ้น

คำสำคัญ : เบญจรงค์, ของที่ระลึก, สินค้า

Abstract

The Design Development of Souvenirs Made in Benjarong Village, Don Kaidee Subdistrict, Krantumban District, Samut Sakhon Province

The objectives of this study were to: 1) explore the unique designs of Benjarong products made in this village, 2) investigate the souvenir business, 3) develop new souvenir designs, and 4) evaluate consumer satisfaction towards the souvenirs made in this village. The findings revealed that according to the authorities in this field, design 5 was ranked high ($\bar{x} = 4.37$) in terms of appropriateness. According to the consumers, the practicality of these products and their marketability were ranked high, $\bar{x} = 4.36$ and $\bar{x} = 4.28$, respectively. Having been assessed by the authorities, the new designs were evaluated by the manufacturers and the

distributors who agreed that they were practical and this offered more choice for consumers. In addition, the new designs represented the identity of the village so it was easy to recognize where they were from. As for suggestions, new packaging should be designed to increase the channels of product distribution and income of those involved in the souvenirs of this village and to make the souvenirs more practical and more attractive.

Keywords : Benjarong, souvenir, product

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ และความงดงามของวิถีชีวิตไทยที่สะท้อนออกมาเป็นศิลปะชั้นสูงงานฝีมือพื้นบ้าน หนึ่งในชิ้นงานที่สะท้อนเอกลักษณ์ไทย เครื่องเบญจรงค์ คำว่า "เบญจรงค์" นั้นแปลว่า ห้าสี ขามเบญจรงค์ จึงหมายถึง ขามที่เขียนด้วยสีห้าสี แต่ที่ปรากฏใช้มีสีตั้งแต่ 3 สี ขึ้นไปจนถึง 8 สี สีหลักได้แก่ แดง เหลือง ขาว ดำ เขียว หรือน้ำเงิน และสีอื่นๆ ได้แก่ ม่วง แสด น้ำตาล ฯลฯ เครื่องเบญจรงค์มีการพัฒนาด้านลวดลายอย่างเช่น ลายน้ำทอง ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของเครื่องเบญจรงค์ไทยที่ใช้สีทองนำมาตัดเส้นก่อให้เกิดลวดลายที่สวยงามเป็นศิลปะอันทรงคุณค่าและถือว่าเป็นมรดกของประเทศไทยที่นำห้วงแห่งและอนุรักษ์ไว้สืบต่อไป

หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ จ.สมุทรสาคร หนึ่งในหมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP เป็นกลุ่มอาชีพที่ทำเครื่องเบญจรงค์คุณภาพดี มีจุดกำเนิดมาจากกลุ่มบรรดาลูกจ้างที่เคยทำงานอยู่ในโรงขาม หรือโรงงานเสถียรภาพ ซึ่งเป็นโรงงานผลิตถ้วยขามขนาดใหญ่ ซึ่งในปัจจุบันได้เลิกกิจการไปแล้ว ลูกจ้างที่มีฝีมือในการทำถ้วยขามเหล่านี้จึงรวมตัวกันเป็นกลุ่มธุรกิจขนาดเล็กผลิตเครื่องถ้วยขามเขียนลายแบบอย่างเบญจรงค์พัฒนาฝีมือขึ้นมาเรื่อยๆ และตั้งตัวเป็นกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ ต.ดอนไถ่ ซึ่งได้เปิดเป็นศูนย์สาธิตเยี่ยมชมการผลิตเครื่องเบญจรงค์ดอนไถ่โดยคาดว่าจะมาเป็นหมู่บ้านตัวอย่างทางด้านศิลปะเช่นนี้ เริ่มต้นจาก "นางอุไร แดงเยี่ยม" ประธานกลุ่ม **หมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่** จากลูกจ้างในโรงงานเซรามิกอาศัยครุพักลักจำในแผนกเบญจรงค์ออกมาถ่ายทอดให้ ลูกหลาน และคนในชุมชนมีรายได้เสริมจากการทำนา หรือประกอบอาชีพอื่นๆ ซึ่งจากจุดเริ่มต้นเพียงเพื่ออยากสร้างรายได้เสริมให้แก่สมาชิกในชุมชน ปัจจุบันกลายเป็นชุมชนเข้มแข็งและเป็นทีกล่าวขานในการผลิตเครื่องเบญจรงค์ของ จ.สมุทรสาคร นอกจากนี้จะจำหน่ายเครื่องเบญจรงค์แล้ว ทางหมู่บ้านยังให้ความสำคัญการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปะไทย โดยสร้างโฮมสเตย์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบและอยากเรียนรู้ฝึกฝนสัมผัสกันศิลปะไทยอย่างใกล้ชิด

สำหรับจุดเด่นของเครื่องเบญจรงค์ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร คือมีลวดลายบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ไทย สะท้อนถึงวิถีชีวิตคนไทย ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม ประเพณีท้องถิ่น เป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำด้วยมือ โดยอาศัยประสบการณ์ ความชำนาญ และจินตนาการของผู้ผลิต แต่ละชิ้นงานจึงมีความงดงาม โดดเด่นแตกต่างกันไป นับว่าเป็นผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาไทยที่มีคุณค่าด้านความสวยงาม เครื่องเบญจรงค์ของจังหวัดสมุทรสาคร จึงเป็นผลงานที่มีคุณค่าอย่างไม่เสื่อมคลาย

จากที่กล่าวของต้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญที่จะศึกษาเอกลักษณ์ลวดลายเบญจรงค์เพื่อออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ ต.ดอนไถ่ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาเอกลักษณ์ของลวดลายเบญจรงค์

1.2.2 เพื่อศึกษาผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึก

1.2.3 เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าของที่ระลึก

1.2.4 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ ต.ดอน

ไถ่ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาเอกลักษณ์ลวดลายเบญจรงค์เพื่อออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ ต.ดอนไก่ดี อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสารและทฤษฎีต่างๆที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการทำวิจัยเพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัยซึ่งได้จำแนกออกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2 กรอบแนวความคิดดังนี้คือ

1.3.1 กรอบแนวความคิดในการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ ตำบลดอนไก่ดี อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร

เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการออกแบบและพัฒนา ผู้วิจัยได้ใช้ลำดับขั้นตอนของการออกแบบของที่ระลึกประเสริฐ ศีลรัตน์ (2544:72-76) กล่าวไว้ว่า การออกแบบเพื่อกำหนดสร้างของที่ระลึกในแต่ละครั้ง หากได้มีการกำหนดแนบนอนลงไปที่รูปแบบ ประเภทวัสดุ การนำไปใช้ โดยมีการสำรวจและวางแผนที่มีเป้าหมายชัดเจน ทั้งนี้เนื่องจากของที่ระลึกอาจเปรียบได้ตั้งชื่อสัญลักษณ์สิ่งที่ใช้แทนบุคคล เหตุการณ์ สถานที่ อันมีความหมายต่อความรู้สึกนึกคิดในทางการกระตุ้นเร้าจิตใจให้คิดและระลึกถึง ดังนั้น ลำดับขั้นตอนของการออกแบบควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. กำหนดประเภทของรูปแบบ
2. เก็บรวบรวมข้อมูล
3. สำรวจค่านิยม
4. การจับประเด็นสำคัญของข้อมูลเพื่อกำหนดรูปแบบ
5. กำหนดคุณค่าและการนำไปใช้
6. ข้อควรคำนึงในด้านการผลิตและการตลาด

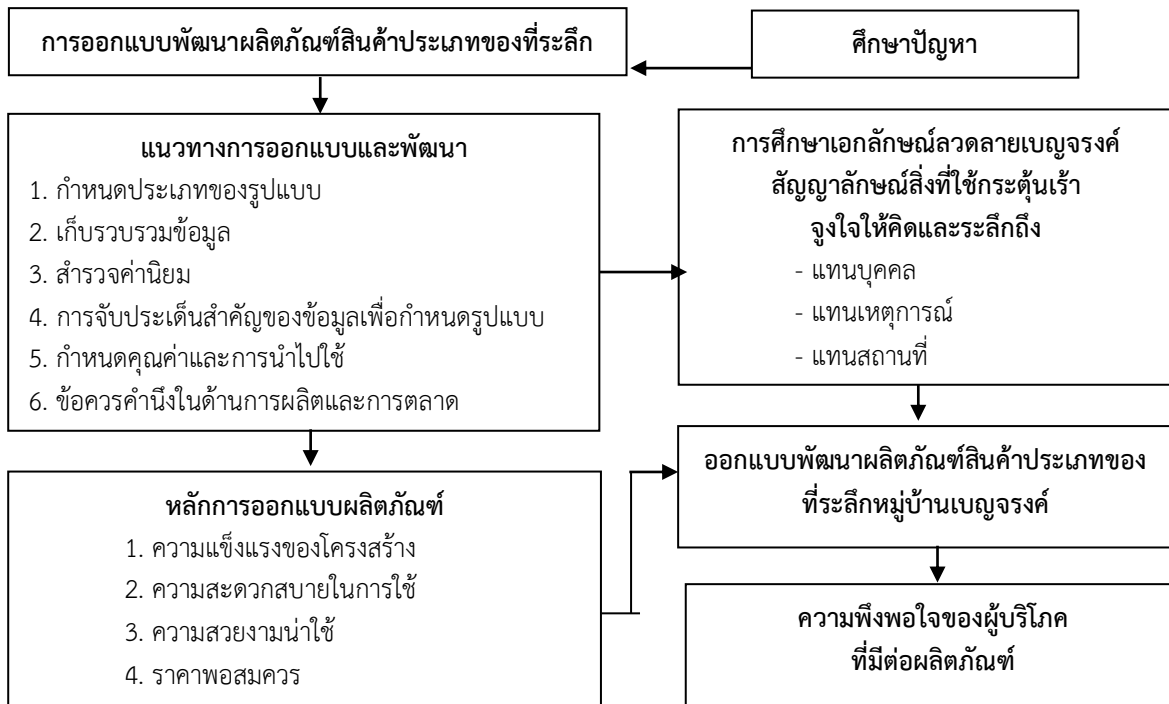
ในที่นี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้กับหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ของมนตรี ยอดบางเตย (2538 : 72-73) กล่าวว่า ทำการค้นคว้าวิจัยอันเป็นส่วนที่เกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ ต้องทำความเข้าใจอย่างดีและนำไปเป็นแนวทาง สิ่งที่น่าออกแบบจะต้องคำนึงถึงในที่ที่ผู้วิจัยขอกว่าหลักการดังนี้

1. ความแข็งแรงของโครงสร้าง
2. ความสะดวกสบายในการใช้
3. ความสวยงามน่าใช้
4. ราคาพอสมควร

1.3.2 กรอบแนวความคิดในการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ ตำบลดอนไก่ดี อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการออกแบบกับความต้องการของลูกค้าของ นิรัช สุตสังข์ (2548:107) ในการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ ซึ่งในที่นี้อ้างถึง ทาคาจิ นิชิฮาวา แบลโดย จินตรา แก้วปลั่ง (2539:24-27) กล่าวว่า สิ่งสำคัญในการสนองความต้องการของลูกค้า นั่นคือ คุณภาพที่ลูกค้าต้องการจะต้องนำมาใช้ในการออกแบบคุณภาพที่ลูกค้าต้องการนี้ เรียกว่า คุณภาพทางการตลาด

จากที่กล่าวมาข้างต้นเพื่อให้สอดคล้องแนวทางการศึกษาตามวัตถุประสงค์ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

1.4 ขอบเขตของโครงการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การศึกษาเอกลักษณ์ลวดลายเบญจรงค์เพื่อออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ ต.ดอนไก่อี อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร มีลักษณะการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ดังนั้นขอบเขตการศึกษาในการออกแบบและพัฒนาที่กำหนดได้ดังนี้

1.4.1. ตัวแปรที่ทำการศึกษา

1.4.1.1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ ต.ดอนไก่อี อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร

ตัวแปรต้น ได้แก่ ผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์สินค้าของที่ระลึก

1.4.1.2 การประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์สินค้าของที่ระลึก

ตัวแปร ได้แก่ ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ ต.ดอนไก่อี อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร ที่พัฒนาแล้วในด้านการใช้งานและ ด้านการตลาด

1.4.2 ขอบเขตการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ ต.ดอนไก่อี อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร มุ่งเน้นในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ขั้นปฐมภูมิและแสดงความเป็นเอกลักษณ์ลวดลายเบญจรงค์เป็นหลัก

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับผลิตภัณฑ์สินค้าของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์

1.5.2 พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สินค้าของที่ระลึกให้คงเอกลักษณ์ ลักษณะถิ่น กลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร

1.5.3 หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์กลุ่มสถานประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ สถานศึกษา ประชาชนทั่วไป

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานวิจัยเรื่อง “ศึกษาเอกลักษณ์ลวดลายเบญจรงค์เพื่อออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ ตำบลดอนไถ่ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร” เป็นการศึกษาที่ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึก เพื่อสร้างความแตกต่างและทางเลือกใหม่ให้กับกลุ่มผู้บริโภค ขณะเดียวกันก็มีผลทำให้ชุมชนกลุ่มหมู่บ้านเบญจรงค์ ตำบลดอนไถ่ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร มีรายได้ธุรกิจชุมชนได้รับผลตอบแทนสูงสุด ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและค้นคว้า เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ศึกษาความหมายของของที่ระลึก ศึกษาออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกเครื่องเบญจรงค์ไทยปัจจุบัน การผลิตเครื่องเบญจรงค์ และสรุปการทบทวนวรรณกรรมเพื่อใช้ในการวิจัย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเอกลักษณ์ลวดลายเบญจรงค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาของผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกให้โดดเด่นเหมาะกับยุคสมัยในปัจจุบัน พยายามลดต้นทุนในการผลิตด้วยการเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นโดยไม่ทำให้คุณค่าและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ลดลง เพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพและเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชนของการวิจัยที่วางไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

ลำดับที่1 ศึกษาแนวทางการออกแบบเบญจรงค์ประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร ให้มีรูปแบบที่แปลกใหม่ในด้านการนำไปใช้ประโยชน์และส่งเสริมภาพลักษณ์ทางการตลาด ตรงตามความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค

ลำดับที่2 ออกแบบและพัฒนา

ลำดับที่3 ประเมินรูปแบบการออกแบบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตเบญจรงค์

ลำดับที่4 นำรูปแบบที่รับการประเมินค่าเฉลี่ยสูงสุดมาทำการเขียนแบบเพื่อการผลิตและผลิต สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ ต.ดอนไถ่ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร

ลำดับที่5 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ ต.ดอนไถ่ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

- ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 3 ท่าน
- ผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์เบญจรงค์ จำนวน 3 ท่าน

3.2.2 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

- ประชากร ได้แก่ ผู้บริโภคทั่วไปในจังหวัดสมุทรสาคร ที่มีความสนใจผลิตภัณฑ์เบญจรงค์ประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร

- กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริโภคที่มีความสนใจใน สินค้าผลิตภัณฑ์เบญจรงค์ประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 100 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากร้านค้าจำหน่ายผลิตภัณฑ์เบญจรงค์ประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาครปัจจุบันมีอยู่ 3 แห่ง ดังนี้ 1. แดงเบญจรงค์ 2. หนูเล็กเบญจรงค์ 3. อุไรเบญจรงค์

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในศึกษาเอกลักษณ์ลวดลายเบญจรงค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร ครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามลำดับขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

3.3.1. แบบสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าของที่ระลึก จากผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์เบญจรงค์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยรูปแบบในการสัมภาษณ์

3.3.2 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาในด้านการเลือกใช้วัสดุผลิตภัณฑ์โครงสร้างผลิตภัณฑ์ และรูปแบบของผลิตภัณฑ์ ซึ่งผู้วิจัยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์พร้อมทั้งนำสินค้าของที่ระลึก จากศึกษาเอกลักษณ์ลวดลายเบญจรงค์เพื่อออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาประกอบการตอบแบบสัมภาษณ์

3.3.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบร่างผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาครเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญและมีประสบการณ์ ทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 3 ท่านพร้อมทำหุ่นจำลองผลิตภัณฑ์ 3 รูปแบบ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาประกอบ กับการตอบแบบสอบถามนี้ โดยหารูปแบบที่เหมาะสมเพียง 1 รูปแบบ เพื่อนำไปพัฒนาขั้นต่อไป โดยรูปแบบในการสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ ตอนที่ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ประเมินผลงานแบบร่างผลิตภัณฑ์ ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

3.4.4 แบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาครที่ออกแบบพัฒนาขึ้นมาใหม่ เพื่อสอบถามผู้บริโภค โดยการนำเอาต้นแบบผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกที่ออกแบบพัฒนาขึ้นไปจัดวางในร้านค้าหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไถ่ดี อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร 3 แห่ง โดยรูปแบบในการสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์เบญจรงค์พัฒนาขึ้นมาใหม่ ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของการประเมิน ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึก หมู่บ้านเบญจรงค์ โดยผู้วิจัยได้นำรูปแบบที่ได้ทำการออกแบบในรูปแบบ 3 มิติ 5 รูปแบบ ดังนี้ 1)ของที่ระลึกกรอบรูปเบญจรงค์ 2)ของที่ระลึกแก้วน้ำ 3)ที่ใส่ของอเนกประสงค์ 4)จานโซ้วขนาดเล็ก 5)โคมไฟหรือตะเกียง

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์

ความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะ รูปแบบของผลิตภัณฑ์สินค้าประเภท ของที่ระลึก	ระดับความคิดเห็น									
	รูปแบบที่ 1		รูปแบบที่ 2		รูปแบบที่ 3		รูปแบบที่ 4		รูปแบบที่ 5	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.
1.ความแข็งแรงของโครงสร้าง	3.49	0.53	3.75	0.50	3.33	0.57	3.77	0.85	3.83	0.57
รวม	3.49	0.53	3.75	0.50	3.33	0.57	3.77	0.85	3.83	0.57
2. ความสะดวกสบายในการใช้										
2.1 สะดวกในการหยิบสินค้า	3.66	0.57	4.00	0.00	4.00	1.00	3.33	0.57	4.66	0.57
2.2 สะดวกในการขนส่ง	3.66	0.57	4.66	0.57	4.33	0.57	4.00	0.00	4.00	1.00
รวม	3.66	0.57	4.33	0.28	4.16	0.78	3.66	0.28	4.33	0.78
3. ความสวยงาม										

3.1 รูปทรงผลิตภัณฑ์ที่มีความเหมาะสมเป็นสินค้าประเภทของที่ระลึก	3.66	0.57	3.66	0.57	4.33	0.57	3.66	0.57	4.33	0.77
3.2 ลวดลายที่ใช้มีความเหมาะสมและสื่อความหมายเป็นสินค้าประเภทของที่ระลึก	4.66	0.57	4.00	1.00	3.66	0.57	4.00	1.00	5.00	0.00
3.3 สีที่ใช้สื่อถึงผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกเบญจรงค์	4.00	0.00	4.33	1.15	4.33	0.57	4.33	1.15	4.66	0.57
รวม	4.10	0.38	3.98	0.90	4.10	0.57	3.99	0.90	4.66	0.44
4. ความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์										
4.1 ขนาดผลิตภัณฑ์	3.66	0.57	3.66	0.57	4.33	0.57	3.66	0.57	4.33	0.77
4.2 โครงสร้างผลิตภัณฑ์	4.66	0.57	4.00	1.00	3.66	0.57	4.00	1.00	5.00	0.00
4.3 วัสดุผลิตภัณฑ์	4.00	0.00	4.33	1.15	4.33	0.57	4.33	1.15	4.66	0.57
รวม	4.10	0.38	3.98	0.90	4.10	0.57	3.99	0.90	4.66	0.44
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญ	3.67	0.57	3.66	0.57	4.33	0.57	3.87	0.57	4.37	0.77
รวม	3.67	0.57	3.66	0.57	4.33	0.57	3.87	0.57	4.37	0.77
ระดับความเหมาะสม	เหมาะสมมาก		เหมาะสมมาก		เหมาะสมมาก		เหมาะสมมาก		เหมาะสมมาก	

พบว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบของผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกเบญจรงค์ทั้ง 5 รูปแบบ โดยภาพรวมคุณลักษณะด้านรูปแบบของผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความแข็งแรงของโครงสร้าง ความสะดวกสบายในการใช้ ความสวยงาม ความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ ลำดับที่ 1 ได้แก่ รูปแบบที่ 5 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77

ภาพที่ 2 รูปแบบที่ 5 โคมไฟหรือตะเกียง

4.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่ดี อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้นำรูปแบบจากการประเมินความเหมาะสม นำมาผลิตสินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์

ภาพที่ 3 โคมไฟหรือตะเกียงที่ผลิตขึ้นใหม่สำหรับใช้ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่ดี อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร

รายการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกที่พัฒนา	ระดับความพึงพอใจ	
	\bar{X}	S.D.
(1) หน้าที่ด้านการใช้งาน		
1.1 ความคุ้มค่า	4.30	0.67
1.2 คุณภาพของสินค้า	4.24	0.55
1.3 มีขนาดที่เหมาะสมกับปริมาณการใช้งาน	4.35	0.82
1.4 รูปลักษณ์สามารถมองเห็นภายในและภายนอก	4.35	0.78
1.5 สะดวกในการใช้งาน	4.92	0.92
1.6 สะดวกในการเคลื่อนย้าย เมื่อซื้อสินค้ากลับ	4.15	0.93
1.7 เหมาะที่จะเป็นของที่ระลึก	4.42	0.72
1.8 วัสดุมีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์	4.15	0.68
รวม	4.36	0.76

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกที่พัฒนา	ระดับความพึงพอใจ	
	\bar{X}	SD
(2) หน้าที่ด้านการตลาด		
2.1 ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบมีความสวยงามเหมาะสม	4.33	0.97
2.2 สามารถเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทันสมัยตามสถานที่และโอกาส	4.14	1.03
2.3 สามารถแสดงเอกลักษณ์เฉพาะสำหรับผลิตภัณฑ์และผู้ผลิต	4.49	0.71
2.6 มีความเหมาะสมด้านราคา	4.18	0.36
รวม	4.28	0.77
ระดับความพึงพอใจ	ระดับมาก	

พบว่าความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกที่พัฒนา โดยแยกเป็นด้านการใช้งาน ได้แก่ ความคุ้มค่า คุณภาพของสินค้า มีขนาดที่เหมาะสมกับปริมาณการใช้งาน รูปลักษณ์สามารถมองเห็นภายในและภายนอก สะดวกในการเคลื่อนย้าย เมื่อซื้อสินค้ากลับ เหมาะที่จะเป็นของที่ระลึก วัสดุมีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.76) ด้านการตลาดผลิตภัณฑ์สินค้าที่ออกแบบมีความสวยงามเหมาะสม สามารถเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทันสมัยตามสถานที่และโอกาส สามารถแสดงเอกลักษณ์เฉพาะสำหรับผลิตภัณฑ์และผู้ผลิต มีความเหมาะสมด้านราคาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.= 0.77)

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษา

จากการศึกษาเอกลักษณ์ลวดลายเบญจรงค์เพื่อออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่ดี อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร ดังนี้

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ลำดับที่1 ได้แก่ รูปแบบที่5 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.37$)

กลุ่มผู้บริหารมีความพึงพอใจผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่ดี อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก หน้าที่ด้านการใช้งาน ($\bar{x} = 4.36$) หน้าที่ด้านการตลาด ($\bar{x} = 4.28$)

5.2 ผลการผลิตของผลิตภัณฑ์

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1. ข้อเสนอแนะด้านการออกแบบ

จากการทำวิจัยครั้งนี้ หลังจากรับการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญแล้วนั้น ผู้วิจัยได้ผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่ดี อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร ไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ผลิตและจำหน่าย ในการใช้งานพบว่าสามารถใช้งานได้สะดวก และได้ผลิตภัณฑ์ที่ระลึกที่ได้รูปแบบที่แตกต่างไปจากเดิมเพื่อเพิ่มช่องทางในการเลือกซื้อสินค้าที่เป็นตัวแทนด้านการจดจำ และระลึกถึง ในที่นี้หากมีการนำงานวิจัยฉบับนี้ไปพัฒนาต่อยอดแนวคิดด้านอื่นๆเช่น การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ก็จะเป็นช่องทางในการจัดจำหน่ายและเพิ่มรายได้ให้กับผู้ประกอบการและผู้จำหน่ายสินค้าของที่ระลึก

5.2.2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อ

การศึกษาเอกลักษณ์ลวดลายเบญจรงค์เพื่อออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่ดี อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาครนี้ผู้วิจัยขอเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไปดังนี้

ในการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทของที่ระลึกหมู่บ้านเบญจรงค์ดอนไก่ดี อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร ควรมีการศึกษาในเรื่องของการทำโครงสร้างของผลิตภัณฑ์การออกแบบให้มีความหลากหลายมากเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสวยงามมากขึ้น

6. เอกสารอ้างอิง

- [1] ทาคาชิ นิชิซาวา แปลโดย จินตรา แก้วปลั่ง. การบริหารการผลิต. กรุงเทพมหานคร : บริษัทประชาชนจำกัด, 2530
- [2] ณัชชา เข็มเจริญ. การผลิตและการตลาดเครื่องเบญจรงค์ของกลุ่มสตรีสหกรณ์ กรณีศึกษากลุ่มสตรีสหกรณ์พัฒนาบางไทรต. กรุงเทพฯ: ศิลปะศาสตร์มหาบัณฑิต(เศรษฐศาสตร์สหกรณ์), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548
- [3] นฤมล พันธุ์สีดา. การดำเนินการธุรกิจเครื่องเบญจรงค์ ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดสมุทรสาคร. กรุงเทพฯ: บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2547
- [4] ประเสริฐ ศีลรัตน์. ของที่ระลึก. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2544